

J.S. BACH
C.P.H.E. MAGNIFICAT

LUTHERSE BACH ACADEMIE

J.S. Bach - Magnificat & C.Ph.E. Bach - Magnificat

Projectkoor, solisten en barok-orkest o.l.v. Tymen Jan Bronda

Kristen Witmer (sopraan) | David van Laar (altus) | Hugo Hymas (tenor) | Drew Santini (bas)

Dit programma is mede
mogelijk gemaakt door:

 kunstraad groningen

**NICOLAÏKERK
APPINGEDAM**

**FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL**

boekhandel
daan nijman
roden • umcg
umcg.daannijman.nl

Voorwoord

We trakteren u vandaag op een *Magnificat* van twee componisten uit de Bachfamilie. Het *Magnificat* is Maria's lofzang, nadat zij te horen heeft gekregen dat zij moeder wordt van Jezus, de zoon van God, van wie gezegd wordt dat zijn koninkrijk eeuwig zal zijn. Reden genoeg om uitbundige, feestelijke muziek te componeren; u zult vandaag horen dat dit bij beiden, Johann Sebastian Bach en zijn zoon Carl Philipp Emanuel, goed is gelukt.

In Johann Sebastian Bachs oeuvre behoort het *Magnificat*, met de *Hohe Messe*, enkele 'sanctussen' en de paar 'kleine missen' tot zijn weinige vocale werken op Latijnse tekst. Zijn *Magnificat* had hij geschreven voor de vespers op Maria-Visitatie op de tweede van juli.

Carl Philipp Emanuel was echt een muzikaal product van zijn vader. Hij schrijft over zijn muzikale opleiding: *'In der Composition und im Clavierspielen habe ich nie einen andern Lehrmeister gehabt als mein Vater.'*

Wij verheugen ons er enorm op om deze prachtige Magnificats, samen met solisten en barokorkest van het Luthers Bach Ensemble, in deze kerk voor u te zingen.

Ik blik ook graag alvast vooruit, want in december 2022 zijn we van plan om het Weihnachts-Oratorium van Johann Sebastian Bach uit te voeren. Een reprise, waar we erg naar uitkijken. Van harte welkom om ook daar van te komen genieten.

Ik wens u voor nu een heel fijn concert!

Annie-Evie Beukema
Choirmanager LBA

Programma

I Carl Philipp Emanuel Bach (1714 – 1788) Magnificat Wq 215 (1749)

1. Coro - Magnificat anima mea
2. Aria (sopraan) - Quia respexit humilitatem
3. Aria (tenor) - Quia fecit mihi magna
4. Coro - Et misericordia eius
5. Aria (bas) - Fecit potentiam
6. Duetto (altus, tenor) - Deposuit potentes
7. Aria (altus) - Suscepit Israel
8. Coro - Gloria Patri
9. Coro - Sicut erat in principio

PAUZE

II Johann Sebastian Bach (1685-1750) Fuga sopra il Magnificat BWV 733 *

III Johann Sebastian Bach Magnificat D-Dur BWV 243

1. Coro – Magnificat
2. Aria (sopraan) – Et exsultavit spiritus meus
3. Aria (sopraan) – Quia respexit humilitatem
4. Coro – Omnes generationes
5. Aria (bas) – Quia fecit mihi magna
6. Aria (altus, tenor) – Et misericordia
7. Coro – Fecit potentiam
8. Aria (tenor) – Deposuit potentes
9. Aria (alto) – Esurientes implevit bonis
10. Aria (sopranen & alten) – Suscepit Israel
11. Coro – Sicut locutus est
12. Coro – Gloria Patri

Toelichting

Magnificat - C.Ph.E. Bach

Carl Philipp Emanuel was net als zijn vader eerst jarenlang aan vorstenhoven werkzaam, om vervolgens in stedelijk dienstverband als cantor en muziekdirecteur productief te zijn. Beiden gaven in de omgang met hun broodheren blijk van een zelfbewuste, zakelijke houding en een sterk artistiek verantwoordelijkheidsgevoel, waarbij zij conflicten niet uit de weg gingen. Beiden genoten tijdens hun leven een grotere bekendheid als klavierspeler en pedagoog, dan als componist. Was vader Bach de ultieme vervolmaker van de 18de-eeuwse barokmuziek, zoon CPhE ontwikkelde duidelijk een nieuwe componeertrant, met name in zijn kamermuziek, getuige zijn meesterlijke traktaat '*Versuch über die wahre Art, das Klavier zu spielen*'. Kenmerkend voor deze zogenaamde '*empfindsame*' stijl is een zo direct en expressief mogelijke weergave van de menselijke emotionaliteit, in een voortdurende opeenvolging van contrasten. Juist met deze schrijfwijze heeft CPhE een diepgaande invloed uitgeoefend op de Weense Klassieken: Haydn, Mozart en Beethoven. Na 28 jaar aan het conservatieve hof van Frederik de Grote in Berlijn te hebben doorgebracht, kreeg CPhE in maart 1768, een jaar na het overlijden van zijn peetoom Georg Philipp Telemann diens betrekking als cantor van de Latijnse school en muziekdirecteur van de vijf hoofdkerken van Hamburg, waar hij per jaar 200 muziekuitvoeringen diende te verzorgen en verder in ruime mate begrafenismuziek, inhuldigingscantates, verjaardags- en andere cantates voor de notabelen en zelfs toneelmuziek voor schoolvoorstellingen moest aanleveren. Geen wonder dat hij, net als Telemann en zijn vader vóór hem gedaan hadden, vaak zijn toevlucht nam tot al bestaande muziek van zichzelf of anderen. Het *Magnificat* Wq 215 heeft Carl Philipp Emanuel Bach voltooid in Berlijn, kort voor de dood van zijn vader. Dit zou voortaan de eerste, de 'Berlijnse' versie worden genoemd, want later heeft hij, inmiddels in Hamburg werkend, een herziene uitgave verzorgd. Uit deze versie zingen we vandaag. In deze latere versie werden trompetten en slagwerk toegevoegd. Met het *Magnificat* uit 1749 heeft C.Ph.E. Bach zeer waarschijnlijk ook een vergeefse poging gedaan om het cantorschap in Leipzig te bemachtigen, de post die voor altijd verbonden zou blijven met de naam van zijn vader. Op diverse momenten doet dit *Magnificat* denken aan dat van Johann Sebastian Bach, de tenorinzet van het 'Deposuit' wordt vrijwel letterlijk geciteerd. Er zijn ook overeenkomsten met J.S. Bachs *Hohe Messe*. Vergelijk het slotkoor van de mis eens met het slotkoor van het *Magnificat*. De eerder genoemde expressieve op emotie gerichte stijl van CPhE vindt men duidelijk terug in zijn indrukwekkende *Magnificat*.

Magnificat - J.S. Bach

De tekst van het Magnificat is de lofzang van Maria uit het evangelie volgens Lucas. In Bachs tijd werd deze tekst in het Lutherse Leipzig op normale zaterdag- en zondagsvespers in het Duits gezongen, maar op hoogtijdagen in het Latijn.

Bach schreef zijn eerste versie van het *Magnificat* voor koor en orkest in Es-dur in 1723 tijdens zijn eerste jaar als cantor van de Thomaskirche in Leipzig. Het was zijn eerste grote koorwerk in Leipzig en veel ambitieuzer dan de wekelijkse cantates. Deze eerste versie BWV243a ontstond niet – zoals tot dusverre werd aangenomen – voor kerst 1723, maar een half jaar eerder voor het 'Mariae Heimsuchung'-feest op 2 juli van dat jaar. Deze nieuwe datering illustreert dat Bach al bij de eerste grote kerkelijke feestdag na zijn aanstelling als cantor in Leipzig met een groot, nieuw werk kwam. Voor de vespers rond kerstmis werden – waarschijnlijk in 1723 – in het *Magnificat* op vier plaatsen de zgn. lauden ('interpolaties') ingevoegd. Dit waren bewerkingen van liederen die speciaal op het kerstgebeuren betrekking hebben. Deze lauden liet Bach in zijn versie uit 1734 in D achterwege. Opmerkelijk is dat twee van de vier lauden op een Duitse tekst zijn gebaseerd en de twee andere in het Latijn zijn. Omdat we door coronaomstandigheden Magnificat afgelopen december niet konden uitvoeren, kiezen we er nu voor de Laudens niet te zingen.

Het werk is cyclisch van opzet: het laatste deel is op de woorden 'zoals het was in begin' muzikaal identiek aan het openingskoor. Tussen deze hoekpijlers wisselen solistische en koordelen elkaar in kleur af. Bijzonder is de vijfstemmige koorbezetting (SSATB). In de tweede versie verving hij de hobo's door trompetten. In het 'Esurientes' gebruikt hij blokfluiten. In Bachs tijd kende men twee perioden van vasten; zes weken voor Pasen en vier weken voor kerst. In deze perioden was instrumentale muziek niet toegestaan in de kerk. Vandaar dat op hoogtijdagen als Pasen en kerst flink werd uitgediend met het hele instrumentarium, inclusief trompetten en pauken.

In de instrumentale introductie van het openingskoor zijn de trompetten meteen al goed hoorbaar met gebroken drieklanken en toonladderpassages. Het vijfstemmige koor wordt hier door Bach virtuoos ingezet. De andere koordelen in het werk kennen geen instrumentale introductie. Het 'Et exultavit' voor mezzosopraan gaat in een dansante 3/8ste maat. Het verinnerlijkte 'Quia respexit' voor sopraan met oboe d'amore in b-klein heeft een meditatief karakter, in schril contrast met het koor met 'Omnes generationes' dat daar onmiddellijk op volgt. 'Alle generaties, alle volken' wordt door Bach muzikaal uitgebeeld door het koor achtereenvolgens op alle trappen van de toonladder te laten inzetten. De basaria 'Quia fecit' in A daarna wordt sober begeleid door de basso continuo. Het duet 'Et misericordia' voor alt en tenor is weer meditatief in e-klein en 12/8ste maat. Dit staat in schril contrast met het 'Fecit potentiam' voor koor, dat gaat over de kracht van God en in het 'dispersit' helemaal uiteen lijkt te vallen. De beweging komt tot stilstand in 'mente cordis sui'. Hierna volgen drie solostukken, de tenor-aria 'Deposuit', de alt-aria 'Esurientes' en het terzet voor twee sopranen en alt (in onze versie gezongen door de sopranen en alten van de LBA) waarin het gregoriaanse 'Magnificat' klinkt in de twee hobo's. Hierna de koorfuga 'Sicut locutus est'. Het virtuoze 'Gloria' vol triolenpassages – als symbool voor de goddelijke drie-eenheid – is een lofzang op de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, overgaand in het 'Sicut erat in principio...' ('Zoals het was in het begin en nu en tot in de eeuwen der eeuwen').

Teksten & vertalingen

Magnificat Wq 215 - C.Ph.E. Bach

1. Coro

Magnificat anima mea Dominum, et
exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.

*Van harte zing ik de roem des Heren, en
mijn gemoed juicht om God, mijn redder.*

2. Aria (sopraan)

Quia respexit humilitatem ancillae suae. Ecce
enim ex hoc beatam me dicent omnes
generationes.

*Want hij sloeg oog op de ootmoed zijner
dienares: voortaan zal ik gelukkig geprezen
worden door alle generaties.*

3. Aria (tenor)

Quia fecit mihi magna, qui potens est, et
sanctum nomen eius.

*Want grootse dingen deed voor mij de
Machtige, wiens naam heilig is.*

4. Coro

Et misericordia eius a progenie in progenies
timentibus eum.

*Barmhartig is hij, van geslacht op geslacht,
voor al wie hem vereert.*

5. Aria (bas)

Fecit potentiam in brachio suo; dispersit
superbos mente cordis sui.

*Hij toonde zich machtig door de kracht
van zijn arm, en dreef uiteen wie zich
verheven wanen.*

6. Duetto (altus, tenor)

Deposuit potentes de sede, et exaltavit
humiles. Esurientes implevit bonis et divites
dimisit inanes.

*Heersers stiet hij van hun troon, - geringen
gaf hij aanzien. Hongerenden overlaadde
hij met gaven, - rijken zond hij berooid
heen.*

7. Aria (altus)

Suscepit Israel puerum suum, recordatus
misericordiae suae. Sicut locutus est ad patres
nostros, Abraham et semini eius in saecula.

*Hij trok zich het lot van zijn dienaar Israël
aan, zijner barmhartigheid indachtig,
zoals hij onze voorouders beloofde:
Abraham en zijn nageslacht, tot in
eeuwigheid.*

8. Coro

Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto.

*Eer aan de Vader, en de Zoon, en de
heilige Geest.*

9. Coro

Sicut erat in principio et nunc et semper et in
saecula saeculorum. Amen.

*Gelijk in den beginne ook nu, en altijd, tot
in de eeuwigheid. Amen.*

Lobgesang Mariä BWV243- J.S. Bach

Magnificat anima mea Dominum

1. Coro

Magnificat anima mea Dominum

Van harte zing ik de roem des Heren,

2. Aria (sopraan)

Et exultavit spiritus meus in Deo salutari
meo.

en mijn gemoed juicht om God, mijn redder:

3. Aria (sopraan)

Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce
enim ex hoc beatam me dicent

*Want hij sloeg oog op de ootmoed zijner
dienes: voortaan zal ik gelukkig geprezen
worden*

4. Coro

omnes generationes.

door alle generaties.

5. Aria (bas)

Quia fecit mihi magna qui potens est,
et sanctum nomen eius.

*Want grootse dingen deed voor mij de
Machtige, wiens naam heilig is.*

6. Aria (altus/ tenor)

Et misericordia eius a progenie in progenies
timentibus eum.

*Barmhartig is hij, van geslacht op geslacht,
voor al wie hem vereert.*

7. Coro

Fecit potentiam in brachio suo, dispersit
super-bos mente cordis sui.

*Hij toonde zich machtig door de kracht van
zijn arm, en dreef uiteen wie zich verheven
wanen.*

8. Aria (tenor)

Deposuit potentes de sede et exaltavit
humiles.
Esurientes implevit bonis et divites dimisit
inanes.

*Heersers stiet hij van hun troon, - geringen
gaf hij aanzien. Hongerenden overlaadde hij
met gaven, - rijken zond hij berooid heen.*

9. Aria (koor)

Suscepit Israel puerum suum, recordatus
miseri-cordiæ suæ,

*Hij trok zich het lot van zijn dienaar Israël
aan, zijner barmhartigheid indachtig,*

10. Coro

Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham
et semini eius in sæcula.

*zoals hij onze voorouders beloofde: Abraham
en zijn nageslacht, tot in eeuwigheid.*

11. Coro

Gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto, sicut
erat in principio et nunc, et semper, et in
sæcula sæcu-lorum. Amen

*Eer aan de Vader, en de Zoon, en de heilige
Geest, gelijk in den beginne ook nu, en altijd,
tot in de eeuwigheid. Amen.*

Kristen Witmer

Sopraan

De Amerikaans-Koreaanse sopraan Kristen Witmer is geboren en getogen in Japan. Tijdens haar studie aan de Tokyo University of Art won ze meerdere belangrijke prijzen in Japan, waaronder Japanischer Mozart Musikwettbewerb. Na haar afstuderen in Tokyo ontving Kristen een prestigieuze studiebeurs waardoor zij een Masteropleiding Oude Muziek kon volgen aan het Koninklijk Conservatorium te Den Haag.

Zij treedt op in opera's en concerten en werkt als solist met dirigenten als Philippe Herreweghe, Masaaki Suzuki, Jos van Veldhoven en Rudolf Lutz en ensembles als Vox Luminis en Sette Voci. Zij is geregeld te gast op het Festival Oude Muziek in Utrecht en het Boston Early Music Festival. Kristens recente CD uitgaven zijn *Membra Jesu Nostri* met Luthers Bach Ensemble (Tymen Jan Bronda) en haar solo CD *Misteri Gloriosi* met ensemble La Fenice (Jean Tubéry), met virtuoze 17e-eeuwse Venetiaanse muziek.

David van Laar

Altus

Tijdens zijn studie orgel bij Theo Jellema ontdekte de jonge David van Laar zijn altstem en zijn liefde voor zingen. Kort daarop startte hij in 2013 zijn studie zang bij Hanneke de Wit aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen, waar hij in 2017 zijn studie afrondde. Tijdens zijn studie volgde David ook lessen bij Maarten Engeltjes en bij Michael Chance aan het Koninklijk Conservatorium in den Haag, waarvoor hem door het Prins Claus Conservatorium een beurs werd toegekend. Masterclasses ontving hij van onder anderen Nico van der Meel, Marcel Boone, Paul Triepels en Elsina Jansen.

In december 2016 was David altsolist bij het live uitgezonden NPO Radio 4 Kerstconcert onder leiding van Klaas Stok, met het Radio Filharmonisch Orkest en Consensus Vocalis.

Als vocaal solist heeft David opgetreden met ensembles en orkesten als het Radio Filharmonisch Orkest, het Orkest van het Oosten, Eik en Linde, The Northern Consort en het Luthers Bach Ensemble. Zo was hij onder meer te horen in de Matthäus- en Johannes Passion, het Weihnachtsoratorium, het Magnificat en vele cantates van Bach, en Vivaldi's Stabat Mater, Gloria, Dixit Dominus en Magnificat. Als organist is hij verbonden aan de Sint Jozefkathedraal in Groningen en speelt hij regelmatig continuo in orkesten zoals Concerto d'Amsterdam.

Hugo Hymas

Tenor

Hugo Hymas groeide op in Cambridge waar hij zong als koorknaap in het kerkkoor van St Mary the Great. Daarna studeerde hij klarinet, en trad hij als tenor toe tot het koor van Clare College van Cambridge. In 2014 studeerde hij af met een graad in Muziek aan de Universiteit van Durham.

Hugo treedt regelmatig op in eigen land en op internationale podia. Hij gaf onder meer concerten met Arcangelo (Jonathan Cohen), het Dunedin Consort (John Butt), het Freiburger Barokorkest (Kristian Bezuidenhout), het Gabrieli Consort (Paul McCreesh), het Helsinki Barokorkest (Aapo Häkkinen), Les Arts Florissants (William Christie), Orchestre Symphonique de Montréal (Kent Nagano), The English Concert (Harry Bicket) en het Göteborg Symfonieorkest (Andreas Sperring).

In het Teatro alla Scala in Milaan debuteerde hij met Handels *Semele* met het Monteverdi Choir (Sir John Eliot Gardiner) in de regie van Thomas Guthrie. Tot Hugo's recente operarollen behoren Septimius in *Theodora* van Händel in Potsdam (Konrad Junghänel), Jupiter in *Semele* (Handel) met het Shanghai Symfonieorkest (Yu Long), Indian Boy en Fame in *The Indian Queen* (Purcell) met Opera de Lille (Emmanuelle Haïm), en Eurimaco in een Robert Carson-productie van *Il ritorno d'Ulisse in patria* (Ottavio Dantone) in het Maggio Musicale Fiorentino.

Hugo geeft graag recitals, volgde het Britten-Pears-programma voor jonge artiesten, en maakt momenteel deel uit van het 'Rising Stars'-programma van het Orchestra of the Age of Enlightenment, met wie hij al vele malen heeft samengewerkt.

Drew Santini

Bas

De Canadese bariton Drew Santini speelt opera, oratorium en kamermuziek, en werkt mee aan een breed scala van muzikale projecten. Hoogtepunten van recente seizoenen zijn 8: *Metamorphosis* – een dansopera van Nicole Beutler Projects, de rol van William in Philip Glass' *The Fall of the House of Usher* onder Carlo Boccadoro met Opera2Day, Grimbald in Purcells *King Arthur* met Vox Luminis, Handels *Messiah* met Tafelmusik Baroque Orchestra, Bachs *Matthäus-Passion* met het Concertgebouw Kamerorkest, Purcell Odes met Freiburg Baroque Orchestra, *Johannes-Passion* met The English Concert onder Kristian Bezuidenhout en *Weihnachts-Oratorium* met het Residentie Orkest. Drew werkt samen met verschillende van 's werelds meest vooraanstaande barokensembles, met name met de Nederlandse Bachvereniging, waar hij in meer dan 25 werken te horen is op 'All of Bach', een project om het complete oeuvre op te nemen. Als jonge artiest van Equilibrium trad hij op met Barbara Hannigan bij LAMP in Nova Scotia om William Walton's *Façade* en een nieuw stuk van Gavin Fraser uit te voeren. Drew is toegewijd aan kamermuziek en zang, en heeft verschillende ensembles mede opgericht, waaronder Damask Vocal Quartet, wiens 2018 album 'O schöne Nacht', met muziek van Brahms en zijn tijdgenoten, won Frankrijk's Choc de Classica-prijs. Hij heeft albums opgenomen met Gli Angeli Genève, La Bande Montréal Baroque, BachPlus, en Oerknal! New Music Collective. Drew is afgestudeerd aan The Juilliard School en Manhattan School of Music, en woont momenteel in Den Haag.
www.drewsantini.com

Noyuri Hazama aanvoerder

Noyuri Hazama is een Japanse violiste die in 2017 haar Master barokviool cum laude behaalde aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag. Ze studeerde in 2009 af met de hoogste score van het jaar aan de Toho Gakuen School of Music. Ze heeft prijzen gewonnen in vele concoursen, waaronder de hoofdprijs in de 'Premio Bonporti International Baroque Violin Competition'.

Ze is vanaf het begin lid van het The Goldfinch Ensemble, het prijswinnende kwartet dat op historische instrumenten speelt. Dit ensemble heeft op vele festivals gestaan, waaronder het Festival de Sablé, en het York Early Music Festival. Ze speelde met groepen als het Orchestra of the Age of Enlightenment, het Bach Collegium Japan, de Nederlandse Bachvereniging, het Ricercar Consort, il Gardellino, Collegium 1704, Le Concert des Nations en het Orchestra of the Eighteenth Century, waarmee ze in 2017 het vioolconcert in E-klein van Mendelssohn uitvoerde.

Robert Koolstra continuo & solo orgel

Robert Koolstra studeerde orgel en klavecimbel aan het Noord Nederlands Conservatorium en kreeg daarna een studiebeurs voor zijn postgraduate degree aan de Guildhall School of Music and Drama in Londen. Hij speelde continuo in diverse ensembles en maakte concertreizen naar Europa, Azië en Amerika.

Als solist is hij regelmatig te horen op orgel en klavecimbel. Hij verleende medewerking aan verschillende tv- en radio-opnames.

Als artistiek adviseur en continuospeler is hij verbonden aan het koor en barokorkest van het Luthers Bach Ensemble. Onlangs soleerde hij onder de leiding van Ton Koopman met het Luthers Bach Ensemble in het klavecimbelconcert F-dur van J.S. Bach.

In 2008-2009 was hij hoofdvakdocent en hoofd van de afdeling klassiek aan het conservatorium in Chennai (India) op uitnodiging van dubbele Oscarwinnaar A.R.Rahman. Daarna werkte hij als kamermusicus en docent in Montreal (Canada).

Hij organiseerde klavecimbelfestivals in Groningen waar hij de afgelopen jaren integraal alle Partita's, de Engelse Suites en het Wohltemperiertes Klavier van J.S. Bach uitvoerde. In het voorjaar van 2017 voerde het Luthers Bach Ensemble een nieuwe reconstructie uit van de Markus-Passie van Bach (1744), samengesteld door Robert Koolstra op basis van bestaande cantates van Bach en voorzien van nieuwe, door Koolstra geschreven recitatieven. Als organist is hij verbonden aan de Remonstrantse gemeente in Groningen.

Tymen Jan Bronda dirigent

Tymen Jan Bronda is organist, initiator, artistiek leider en dirigent van het door hem in 2006 opgerichte Luthers Bach Ensemble. Hij kreeg zijn eerste orgelles toen hij zeven jaar was. Na een aantal jaren les te hebben gehad van Piet Wiersma ging hij orgel studeren aan het conservatorium Groningen bij Johan Beefink en Theo Jellema. Aan het conservatorium van Zwolle behaalde hij zijn diploma kerkmuziek. In 2009 werd zijn orgelstudie bij Reitze Smits, aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, voltooid met de titel Master of Music.

Tymen Jan werd in 2001 cantor-organist van de Lutherse Gemeente te Groningen en organiseerde in deze kerk de serie 'Orgel Anders' (crossover concerten in orgelland). Daarnaast speelt hij een belangrijke rol bij de Bachcantates die er ten gehore worden gebracht. Als docent Kerkmuziek is hij verbonden aan de opleiding Kerkmuziek Noord-Nederland van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN). Als dirigent is hij verder verbonden aan kamerkoor Tiraña uit Groningen.

In 2012 nam Tymen Jan het initiatief tot een actie voor reconstructie van het voormalige Schnitgerorgel (1699/1717) van de Lutherse kerk in Groningen. Het klinkende resultaat van deze succesvolle actie, het door Bernhardt Edskes gebouwde barokorgel, kon in 2017 in gebruik worden genomen. Zo herleeft in de Lutherse kerk in Groningen een historische praktijk waarin bij de uitvoering van Bach-cantates het orgel als continuo-instrument wordt ingezet. Het is een interessante ontwikkeling die in de barokke uitvoeringspraktijk internationaal de aandacht trekt.

Tijdens de coronaperiode is de cantatecyclus Membra Jesu Nostri opgenomen. Ook nam Tymen Jan in deze tijd een nieuwe cd op bij het nieuwe barokke continuo-orgel van Bernhardt Edskes, samen met Robert Kuizenga en Mike Fentross.

www.tymenjanbronda.nl

www.facebook.com/tymen.bronda

<https://twitter.com/TymenJan>

Lutherse Bach Academie

Artistiek leider

Tymen Jan Brona

Solisten

Kristen Witmer	sopraan
David van Laar	altus
Hugo Hymas	tenor
Drew Santini	bas

Instrumentalisten

Noyuri Hazama	viool
Sakura Goto	viool
Andrew Wong	viool
Francesco Bergamini	viool
Saron Houben	viool
Isabel Fransenberg	altviool
Tom Moonen	altviool
Nika Zlatic	cello
Silvia Jiménez Soriano	violone
Hanna Lindeijer	hobo
Marta Blawat	hobo
Bernat Gili Díaz	fagot
Raquel Martorell Dorta	traverso
Roberto Bando	traverso
Robert Koolstra	continuo
Alessandro Pianu	klavecimbel
Pierre Antoine Tremblay	hoorn
Cyril Vittecoq	hoorn
Bruno Fernandes	trompet
Pedro Rosa	trompet
Hans Nieuwelink	trompet
Marianna Soroka	pauken

Koorleden Academie

sopranen

Annemarieke Berends
Annemiek Moeken
Catrien de Boer
Gera Nijhof
Gonny de Boer
Hester Wouda
Jikke Barwegen
Marianne Heerebout
Marion van Dijken
Susan Scheeren

alten

Annie-Evie Beukema
Bianca Rekker
Ellis Dijkema
Gera Stuurwold
Rika Bos
Titia Siekmans
Wietske Koopmans
Wieke Leemhuis

tenoren

Date Jan Jongsma
Frank van Es
Frederik Haan
Gonard Wagenaar
Haye bij de Weg
Ite Meerveld
Richard Bos
Sybren Bouwer

bassen

David Moolenaar
Harry Zuur
Hilbrand Oldenhuis
Lambert de Bont
Oege Mollema
Rien van Binnendijk
Sytze Verbeek

Over de Lutherse Bach Academie

De Lutherse Bach Academie is voortgekomen uit het Luthers Bach Ensemble, vanuit het streven geïnteresseerde amateurs in de gelegenheid te stellen om met het orkest en de vocale solisten van het Luthers Bach Ensemble koorwerken te zingen op basis van de historisch geïnformeerde uitvoeringspraktijk. Ieder half jaar worden geïnteresseerden uitgenodigd om deel te nemen aan een van de projecten. De omvang van het koor ligt rond de 30-35 zangers. Er zijn minimaal twee projecten per jaar. Voor informatie over projecten van de Lutherse Bach Academie en opgave: zie de website www.luthersbachensemble.nl onder 'Academie'.

Over het Luthers Bach Ensemble

Het Luthers Bach Ensemble werd in 2006 opgericht vanuit de wens meer Bachcantates ten gehore te brengen op basis van de authentieke uitvoeringspraktijk. Het LBE is het enige Oude Muziekensemble in Noord-Nederland met een orkest en twee koren, een kleinkoor en een projectkoor. In de afgelopen jaren wist het LBE een kern van buitengewoon goede instrumentalisten aan te trekken. Het LBE stelt zich ten doel het publiek te betrekken bij de emotionele rijkdom en intense dramatiek van de barokmuziek, bijvoorbeeld door scenische uitvoeringen. Dat sluit aan bij de opvattingen uit de tijd van Bach dat muziek via de emotie inzicht verschaft in de essentiële aspecten van het leven.

Het LBE is letterlijk en figuurlijk gegrondvest in de Lutherse Kerk in Groningen. Het gebouw aan de Haddingestraat heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een belangrijk podium voor kleinere ensembles en kamermuziek. Daarnaast speelt het LBE op verschillende podia in Noord-Nederland, in de rest van Nederland en in Duitsland. De komst van het nieuwe Schnitgerorgel in 2017 is een belangrijke impuls voor muziekkuitvoeringen in combinatie met dit orgel, een voor Nederland unieke combinatie.

Het LBE is een Algemeen Nut Beogende Instelling.

Komende concerten van het Luthers Bach Ensemble en de Lutherse Bach Academie

Openingsconcert IMOCG (International Martini Organ Competition Groningen)

zondag 31 juli

15:00 Martinikerk Groningen

programma

J.S. Bach – cantate Nach dir, Herr, verlanget mich BWV 150
D. Buxtehude – Cantate Wo soll ich fliehen hin? BuxWV 112
diverse orgelwerken van G. Böhm & J.S. Bach

uitvoerenden

Luthers Bach Ensemble (ripiënisten, solisten & barok-orkest) o.l.v. Tymen Jan Bronda
Stefanie True (sopraan) | David van Laar (countertenor) | Jasper Dijkstra (tenor)
Matthew Baker (bas)

Oratorium Saul

donderdag 27 oktober

20:15 Grote kerk Leeuwarden

vrijdag 28 oktober

20:00 Martinikerk Groningen

zaterdag 29 oktober

20:00 Grote kerk Zwolle (o.v.)

zondag 30 oktober

15:00 Oude Jeroenskerk Noordwijk

programma

G.F. Handel – Oratorium Saul (HWV 53)

uitvoerenden

Luthers Bach Ensemble (kleinkoor, solisten & barok-orkest) o.l.v. gastdirigent Peter Dijkstra
Viola Blache (sopraan) | Kristen Witmer (sopraan) | Robert Kuizenga (countertenor)
Benedict Hymas (tenor) | Twan van der Wolde (tenor) | David Greco (bariton)

Kaffee kantata

vrijdag 2 december

20:00 Leeuwarden

zaterdag 3 december

20:00 Lutherse kerk Groningen

zondag 4 december

15:00 Lutherse kerk Utrecht (o.v.)

programma

J.S. Bach - cantate BWV 212 Schweigt stille, plaudert nicht (Kaffeeekantate)
J.S. Bach - cantate BWV 211 “Mer hahn en neue Oberkeet” (Bauernkantate)

uitvoerenden

Luthers Bach Ensemble (barok-orkest & solisten)
Marc Pantus (regisseur)

Weihnachts-Oratorium

donderdag 15 december	20.00 Grote kerk Dalfsen
vrijdag 16 december	20.00 Grote kerk Coevorden
zaterdag 17 december	15:00 & 20.00 Akerk Groningen
zondag 18 december	13.30/ 15.00 Nicolaikerkerk Appingedam

programma

J.S. Bach – Weihnachts-Oratorium BWV 248

uitvoerenden

Luthers Bach Ensemble & Lutherse Bach Academie (koren, solisten & barokorkest)

o.l.v. Tymen Jan Bronda

Sara Jäggi (sopraan) | David van Laar (altus) | Jasper Dijkstra (tenor) | Joris van Baar (bas)

Zing mee met Bachs Weihnachts-Oratorium

Wat de Matthäus-Passion is voor Pasen, is het Weihnachts-Oratorium voor Kerst. Dit meesterwerk van Johann Sebastian Bach wordt net als de Matthäus volgens een lange traditie jaarlijks uitgevoerd in Nederland. De Lutherse Bach Academie zet deze traditie voort door half december vier van de zes cantates uit te voeren. Om u alvast op te verheugen en misschien aan mee te doen?

zaterdag 17 december	20:00 Akerk Groningen
zondag 18 december	15:00 Appingedam

programma

J.S. Bach – Weihnachts-Oratorium BWV 248 (cantates I, IV, V en VI)

uitvoerenden

Lutherse Bach Academie (projectkoor, solisten & barok-orkest) o.l.v. Tymen Jan Bronda
Sara Jäggi (sopraan) | David van Laar (altus) | Jasper Dijkstra (tenor) | Joris van Baar (bas)

Repetitiedata & tijd

Dinsdagavonden 13 & 27 september, 4 & 11 oktober, 1 & 15 & 22 & 29 november en 6 dec.

Generale repetitie op dinsdagavond 13 december

Repetitietijden 19:45 – 22:00

Koorsamenstelling: 9S 9A 8T 8B

Zie voor meer informatie en aanmelden: <https://luthersbachensemble.nl/lba>

Membra Jesu Nostri

Bestel nu Buxtehudes mooiste Passiemuziek!

voor maar 12,50 te bestellen als digitale download of cd (excl. € 2,50 verzendkosten):
<https://luthersbachensemble.nl/product/membrajesunostri>

Of beluister eerst een voorproefje op ons Youtubekanaal

Membra Jesu Nostri - Buxtehude bekendste vocale meesterwerk - werd voor het eerst uitgevoerd in Lübeck in 1680. De volledige titel van het stuk is 'Membra Jesu Nostri Patientis Sanctissima', letterlijk vertaald 'De allerheiligste ledematen van onze Heer Jezus in zijn lijden'. Het stuk bestaat uit zeven cantates die gaan over verschillende delen van het lichaam van de lijdende en stervende Christus aan het kruis: voeten, knieën, handen, zij, borst, hart en hoofd. Deze delen zijn mogelijk uitgekozen omdat er in de Middeleeuwen verschillende tradities waren ontstaan van het aanbidden van delen van Christus' lichaam die verwond waren, variërend van vijf tot zeven wonden. Hart en borst van de stervende Christus zijn volgens de overlevering niet direct verwond (of het moest zijn door geseling, dat als aparte verwonding wordt gezien in sommige tradities), maar wel in overdrachtelijke zin, en hebben bovendien een grote symbolische betekenis in de verschillende tradities van aanbidding van Christus.

Drie solocantates van Bach

De Australische bas-bariton David Greco heeft recent een cd opgenomen met het LBE.

Op deze cd staan Bachs mooiste solocantates voor bas-bariton:

Ich habe genug (BWV82)
Der Friede sei mit dir (BWV158)
Ich will den Kreuzstab gerne tragen (BWV56)

Prijs € 10,-

Bestellen kan ook via de website van het LBE, € 12,50 inclusief verzendkosten.
www.luthersbachensemble.nl

Eternal Source

Deze cd is verkrijgbaar bij de balie van het concert voor € 10,-.

Bestellen via de website: luthersbachensemble.nl kan ook, dan komen er € 2,50 verzendkosten bij.

Via de website is het album tevens verkrijgbaar in digitaal formaat, als: FLAC 96kHz/24-bit

DAGBLAD VAN HET NOORDEN

Luthers Bach Ensemble, Robert Kuizenga: Eternal source
LBE2021
★★★★☆

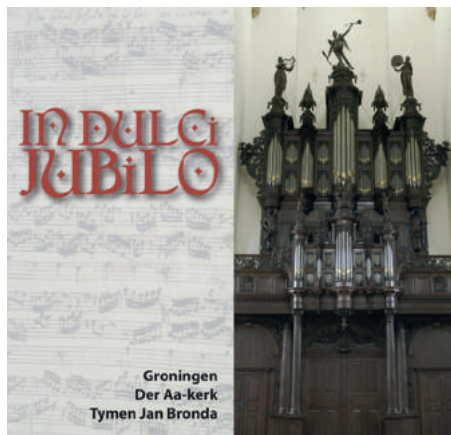
Het Luthers Bach Ensemble uit Groningen heeft een cd gemaakt waarop zanger Robert Kuizenga de hoofdrol vervult. De countertenor noemt het album in het tekstboekje 'een ode aan mijn jongenskoortijd met Bouwe Dijkstra'. Hij is namelijk muzikaal opgegroeid in het Roder Jongenskoor. *Eternal source* bevat een gevarieerde en kleurrijke verzameling barokmuziek (Handel, Purcell, Bach, Byrd, Telemann, Vivaldi), met fraaie bijdragen van drie LBE-musici: Bruno Fernandes (trompet), Mike Fentross (luit) en artistiek leider Tymen Jan Bronda (spinet en orgel). Het is toch vooral Kuizenga's prachtige stem die de aandacht trekt. Mannelijke altten willen nog wel eens hard en scherp klinken, maar bij Kuizenga tref je louter soepele zachtheid aan: een zekere breekbaarheid, die de schijn van imperfectie suggereert. Juist de kwetsbaarheid vormt Kuizenga's grote kracht waarmee hij je recht in de ziel treft. Geweldige zanger, prachtig album.

Magnificat, Luthers Bach Ensemble

Op deze cd staan van Johann Sebastian Bach het Magnificat D-Dur BWV243 (met Laudens) en het Concerto d-Moll BWV1059R en de altsolocantate Gott soll allein mein Herze haben BWV169. Solisten op deze cd zijn Stefanie True (sopraan); Robert Kuizenga (altus); Richard Resch (tenor) en Michiel Meijer (bas). Een en ander wordt gecompleteerd door het kleinkoor en barokorkest van het LBE.

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

In Dulci Jubilo, Tymen Jan Bronda

Deze cd verscheen in 2013. Tymen Jan Bronda speelde op het Schmitzerorgel van de Der Aa-kerk in Groningen. Het programma bevat werken uit de vroeg- en laatbarok die op het lijf van het instrument zijn geschreven.

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

Renaissance

De in 2017 opgenomen cd van Tymen Jan Bronda op het nieuwe Schmitzerorgel van de Lutherse Kerk Groningen.

Op deze orgel-cd, waarop het Schmitzerorgel in vele kleuren is te horen, werken van Frescobaldi (Tocatta VI), Scheidemann (Motetkolorierungen), Weckmann, Böhm (Vater unser, Herr Jesu Christ dich zu uns wend), Buxtehude (Tocatta in d), en natuurlijk de grote J.S. Bach (Tocatta in F en diverse koraalbewerkingen).

Deze cd is verkrijgbaar tijdens de concerten of te bestellen via de website: luthersbachensemble.nl
Prijs: € 10,- (excl. € 2,50 verzendkosten)

BACH
SCHEIDEMANN
BUXTEHUDE
MENDELSSOHN

TYMEN JAN BRONDA
WOENSDAG 29 JUNI

MARTINIKERK
AANVANG: 20.00 UUR

KAARTEN AAN DE DEUR OF VIA
WWW.AVONDMUZIEK.NL

Wij zoeken Vrienden en Gulle Gevers

Uw steun voor langere tijd is onmisbaar. Willen wij op langere termijn de bewezen kwaliteit behouden en daarnaast die prachtige programma's kunnen uitvoeren, dan kunnen wij dat niet alleen. Is dit wat voor u? Stuur dan een email naar secretaris.lbe@gmail.com en wij handelen graag de zakelijke kant voor u af.

U bent al **Vriend** van het LBE vanaf €50 per jaar; u krijgt dan korting op twee kaarten per concert, gereserveerde 2e rang plaatsen, persoonlijk ontvangst bij de concerten, een gratis pauzedrankje en programma boekje. Daarnaast ontvangt u regelmatig een nieuwsbrief en bent u als eerste op de hoogte van aanstaande concerten en ander nieuws over het LBE.

Wordt u **Gulle Gever**? Dat kan vanaf €250,00 per jaar voor een periode van minimaal 5 jaar. U ontvangt 1e rang vrijkaarten (aantal is afhankelijk van uw jaarlijkse bijdrage), korting op kaarten, gereserveerde 1e rang plaatsen, persoonlijk ontvangst bij de concerten, een gratis pauzedrankje en programma boekje. Daarnaast ontvangt ook u regelmatig een nieuwsbrief en bent u als eerste op de hoogte van aanstaande concerten en ander nieuws over het LBE.

Jaarlijkse bijdrage	Vrijkaarten
€250	2 per jaar
€500	6 per jaar
€1000	2 per concertreeks

Een periodieke gift leidt tot een groter belastingvoordeel dan een eenmalige gift. Als u minimaal vijf jaar jaarlijks een periodieke gift geeft, is de niet-afrekbare drempel niet van toepassing en geldt zelfs geen maximum aan uw aftrekbare gift. (Deze gelden wel voor een eenmalige gift.)

U hebt een simpele overeenkomst nodig om beroep te kunnen doen op de belastingvoordelen van een periodieke gift.

WORD VRIEND VAN HET LBE EN SCAN DEZE QR CODE!

OF SCHRIJF U IN VOOR ONZE MAILINGLIST/NIEUWSBRIEF!

Colofon

Floormanagers: Titia Patberg (coördinatie), Hanna de Jong, Hester de Rooter, Hilde Mollema, Annelies Berends, Janneke Luttje, Roelie Karsijns, Rika Bos, Ite Harm Meerveld, Frederik Haan

Coördinatie kassa: Bernard van Reemst

Fotografie: Titia Patberg, Jan Pruim

Geluidsopnames: Jan Willem van Willigen

Teksten: Annie-Evie Beukema, Frederik Haan

Redactie: Frederik Haan

Ontwerp: Guus van Nunen - gemakpc.nl

Voor meer informatie en het laatste nieuws, kijk op onze website www.luthersbachensemble.nl

Het LBE is ook op Facebook te vinden, met een kleine 6000 Vind-ik-leuks.
Word daar ook vriend van het LBE!

Ook op Twitter!

Volg ons ook op Instagram!

Stichting LUTHERS BACH ENSEMBLE te Groningen
Postadres p/a Haddingestraat 19a 9711 KB GRONINGEN
e-mailadres info@luthersbachensemble.nl
IBAN NL70INGB0002878593 / BIC INGBNL2A
t.n.v. stichting Luthers Bach Ensemble Groningen
Kamer van Koophandel 02096248 ANBI nr. 65004

Wilt u zich aanmelden voor de LBE-mailinglist, stuur dan een mailtje naar:
secretaris@luthersbachensemble.nl

Management

Artistic Director (artistiek leider)

Tymen Jan Bronda info@tymenjanbronda.nl
+31 (0)6 27035682

Managing Director (zakelijk leider)

Janneke Olthuis
zakelijkleider@luthersbachensemble.nl
+31 (0)6 43695963

Producer: Titia Patberg

Fondsenwerver: Wilma Seijbel

Choir Manager LBE: Henk Timmerman

Choir Manager LBA: Annie-Evie Beukema

Inspicient: Ite-Harm Meerveld,
Oege Mollema (podium)

Bestuur

Leendert Klaassen (voorzitter)

Broer Miedema (penningmeester)

Jikke Barwegen (secretaris)

Daan Nijman (algemeen bestuurslid)

Titia Siekmans (algemeen bestuurslid)

Heiko Kuipers (algemeen bestuurslid)

Raad van toezicht

Jan Willem van Willigen

Karel Knoll

Jeroen Knot

Jan Hendrik Kuiper

INTERNATIONAL

Martini Organ Competition

GRONINGEN 2022

Zondag 31 juli
15.00 uur
Martinikerk
Groningen

Openingsconcert

Erwin Wiersinga (orgel)

Luthers Bach Ensemble

(ripiënisten, solisten & barok-orkest)

olv Tymen Jan Bronda

'Nach dir, Herr, verlanget mich' – Bach

'Wo soll ich fliehen hin?' – Buxtehude

en werken van Boehm, Scheidemann, Buxtehude

Tickets via www.imocg.nl

